

ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ
Bruhat Bangalore Mahanagara Palike

ಆಯವ್ಯಯ / Budget

೨೦೦೯-೧೦ / 2009-10

ಬೃಹತ್ ಜೀರ್ಗಾಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಠಕೆ

೨೦೦೯-೧೦ನೇ ಸಾರ್ಥಕ ಆಯವ್ಯಯ ಮಂಡಣೆ

ಜೀರ್ಗಾಳೂರು ನಗರದ ಇತಿಹಾಸವು ಕ್ರಿ.ಶ 1537 ರಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದು ಒಂದು ಮಣಿನ ಕೋಟಿ ಹಾಗೂ ನಗರದ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ‘ಗಡಿ ಗೋಪುರ’ ಗಳಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಮುಂದುವರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ ನಗರವು ಇಂದು ಸುಮಾರು 800 ಚದರ ಕಿ.ಮೀ. ಸುತ್ತಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸುಮಾರು 75 ಲಕ್ಷ ಜನರನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ “ಸಿಲಿಕಾನ್ ಸಿಟಿ” ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೆ ಆದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲಗಟ್ಟನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಗರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಇಂಥಹ ಸುಸಂಸ್ಪೃತ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಳ್ಳಿ ನಗರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಾಕಾರವಾದ ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ 2009-10ರ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಲು ಹೆಚ್ಚೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ನಗರದ ನಾಗರೀಕರ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಒಂದು ಹೊಸ ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸುವಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚೆಯನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ. ಬೃಹತ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ನಗರದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗದೇ ಇರುವ ಪ್ರಯುಕ್ತಿ ನಾಗರೀಕರ ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ. ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ನಗರದ ನಾಗರೀಕ ಜೀವನದ

ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮತ್ತು ನಾಗರೀಕ ಸೌಲಭ್ಯ/ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಪಾರದರ್ಶಕವಾದ, ಜನಸ್ವಂದನೀಯ ಮತ್ತು ಗುಣಾತ್ಮಕವಾದ ಆಡಳಿತದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಆಯವ್ಯಯದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದಿನ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವದಂತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹೊರತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೂಲಮಂತ್ರವಾಗಿ ಪಾಲಿಕೆಯು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ದ್ವಾರಕೆಯ ಆಡಳಿತ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅನುಬಂಧ ಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧. ವಾರ್ಷಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ತಃಖ್ಯಾತಿ:

೧. ಆಯವ್ಯಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು,
೨. ಅಪೆಂಡಿಕ್ಸ್ ಬಿ (ವೇತನ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಗಳು)
೩. ಆಯವ್ಯಯ ಅಧಿಕೂಟನೆ (ಸಾಲದ ಶೀರ್ಷಿಕಗಳು)
೪. ಅಪೆಂಡಿಕ್ಸ್ ‘ಇ’ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು
೫. ಅಪೆಂಡಿಕ್ಸ್ ‘ಇ’ ಹೊಸ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು
೬. ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆ (ಶೇರಿಲರ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಲ್ಬೂಣಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು)
೭. ೨೦೦೮-೦೯ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ ವರದಿ,
೮. ಯೋಜನಾ ಆಯವ್ಯಯ

ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ:

2008-09ನೇ ಸಾಲಿನ ಪರಿಷ್ಕಾರ ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತಿಯ ಮೊತ್ತ ರೂ.2748.68 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ನಿರೀಕ್ಷಿತ ವೆಚ್ಚದ

ಮೊತ್ತ ರೂ.2806.57 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮೂಲ ಆಯವ್ಯಯದ ಸ್ವೀಕೃತಿಯ ಅಂದಾಜು ರೂ.2842.48 ಕೋಟಿಗಳು ಹಾಗೂ ವೆಚ್ಚದ ಅಂದಾಜು ರೂ.2918.71 ಕೋಟಿಗಳು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ 2008-09ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯುಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ: 2008-09ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾದ ರೂ.605.00 ಕೋಟಿಗಳ ಅಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಗುರಿ ಮುಟ್ಟವಲ್ಲಿ ರೂ.205.00 ಕೋಟಿಗಳಪ್ಪು ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಯಂ ಘೋಷಿತ ಅಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆಯ, ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್ ವ್ಯಾಲ್ಯೂ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ವಿಳಂಭವಾಗಿದ್ದ ನಂತರ “ಯೋನಿಟ್ ಏರಿಯ ವ್ಯಾಲ್ಯೂ ಸಿಸ್ಟಮ್” ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ, ಕನಾರ್ಟಕ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಕಾರ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು, ಈಗಾಗಲೇ ಕನಾರ್ಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ 10-2-2009 ರಿಂದ ಅಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಸಕ್ತ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದ ಅಂತ್ಯದೊಳಗೆ ರೂ.340.00 ಕೋಟಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಬಹುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕನಾರ್ಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಕ್ರಮವಾದ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸದೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಂತಿಲ್ಲವೆಂದು ಆದೇಶಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರೂ.49.00 ಕೋಟಿಗಳು ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಜಾಹೀರಾತು ತೆರಿಗೆ: ಜಾಹೀರಾತು ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ರೂ.91.00 ಕೋಟಿಗಳಪ್ಪು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಶುಸ್ತಿತವು ಜಾಹೀರಾತುದಾರರ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ

ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ ಜಾಹೀರಾತು ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ರೂ.44.50 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸತ್ತಮ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಕನಾರ್ಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ತಡೆಹಿಡಿದರುವ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾದ ಸ್ವೀಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರೂ.100.00 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

2008-09ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾದ ತೆರಿಗೆ ಸ್ವೀಕೃತಿಯ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ರೂ.242.00 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು:

ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು ಸಹ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಂಜರಿತದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆಯವ್ಯಯದ ಅಂದಾಜು ರೂ.542.04 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ರೂ.233.00 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು ವಸೂಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

2008-09ನೇ ಸಾಲಿನ ಗಮನಾಹ್ವ ಸಾಧನೆಗಳು:

ಈ ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದ ಭರವಸೆಗಳ ಸಂಬಂಧ ಕ್ಯೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಿಯಾ ವರದಿ (ಎ.ಟಿ.ಆರ್.) ಸಲ್ಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. 2008-09ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಸಾಧನೆಗಳು ಕೆಳಕಂಡಂತಹಿವೆ.

- ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಸುಕುಕಿ ಎಕ್ಸ್‌ನೋರ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ “CLEAN INDIA-2009” ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಈ ಅರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಘನತ್ವಾಜ್ಞಾನಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಘನತ್ವಾಜ್ಞಾನಿಕ ಸಾಗಿಸುವ ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಜೀವಿತ

ಅಳವಡಿಕೆಗಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಫನತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮರುಬಳಕೆಗಾಗಿ ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಿಂದ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

- “ಅಬ್ಯೋಡ್” ಅಜೆಂಡಾ ಫಾರ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಇನ್‌ಫ್ಲ್ರಾಸ್ಟ್‌ಕರ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್” ಒಂದೇ ವೇದಿಕೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ತನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಈ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
- ಮಳೆ ನೀರಿನ ರಾಜಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾಗುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತಡೆಹಿಡಿದಿರುತ್ತದೆ.
- ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸ್ನೇಹಿತ್ಯಕ ವಿಕೋಪದಿಂದ ಅತಿವೃಷ್ಟಿ ಮಳೆಯಿಂದ ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಮುಟ್ಟೇನಹಳ್ಳಿ, ನಾಯಂಡಹಳ್ಳಿ, ಸಿಲ್ಕ್‌ಬೋರ್ಡ್ ಜಂಕ್ಷನ್, ಭದ್ರಪು ಲೇಜಿಂಟ್, ವಿಕೋಪದಿಂದ ಲೇಜಿಂಟ್, ಕಾಮಾಕ್ಷಿ, ಬಂಡಪ್ಪ ಕಾಲೋನಿ, ಅರಕೆರೆ ಲೇಜಿಂಟ್, ಏರ್‌ಮೋಟ್ ರಸ್ತೆ ಜಂಕ್ಷನ್, ಚಲ್ಲಾಫಟ್ ಪ್ರದೇಶದ ಎಂಜಿನ್ಸ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾಗಬಹುದಾದ ಹಾನಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ನೂತನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವಾದ ಸೆಗ್‌ಮೆಂಟ್ ಬಾಕ್ಸ್ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 6 ಹೊಸ ಅಂಡರ್ ಪಾಸ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಿಂದರೆ, ಬಿ.ಡಿ.ಎ. ಜಂಕ್ಷನ್, ಸಿಬಿಎ ಜಂಕ್ಷನ್, ಆನಂದನಗರ, IVRI, ಕ್ಯಾಂಪಸ್, ಕನ್ನಂಗೊಹ್ಯಾಂ ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಹೆಬ್ಬಾಳ್) ಇವುಗಳು

ನಗರದ ನಾಗರೀಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿವೆ ಹಾಗೂ ಜನಮನ್ಯಾಂಶೆಯನ್ನು ಸಹ ಗಳಿಸಿರುತ್ತದೆ.

- ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಿಂದ ಹೊಸ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ತಡೆರಹಿತ ಸುಗಮ ಸಂಚಾರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಕೆಯು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಜೆ.ಎನ್.ಎನ್.ಯು.ಆರ್.ಎಂ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಗೊಂಡಿದ್ದ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ ಗ್ರೇಡ್ ಸಪರೇಟರ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ಸ್ವಾನ್ ಘಾನ್ಸಿಸ್‌ಕೋ ನಗರದೊಂದಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ನಗರದ ಸರ್ವಶೋಮುಖಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಬಂಧ ಈ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯು ಸಾಕಾರವಾಗಿದೆ.
- ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಭೌಗೋಳಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು (G.I.S.) ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

2008–09ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೃಗೆತ್ತಿಗೊಂಡ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಮಹತ್ವದ ವಿವರಗಳು:

1. 454.91 ಕೆ.ಮೀ ರಸ್ತೆಗಳ ಡಾಂಬರೀಕರಣ,
2. 74.28 ಕೆ.ಮೀ. ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ರಸ್ತೆಗಳ ಸೇವೆದೆ,
3. 146 ಹ್ಯು ಮಾಸ್ಕ್ ವಿದ್ಯುತ್ ದೀಪಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ.
4. 36,233 ಸೋಡಿಯಂ ವೇಪರ್ ದೀಪಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದೆ.
5. ರೂ.8.50 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ 9 ಹ್ಯು ಮಾಸ್ಕ್ ದೀಪಗಳನ್ನು 30 ಲಕ್ಷ್ ಮೊಂದಿಗೆ ವಿದ್ಯುದೀಕರಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

6. ಮುಖ್ಯವಾದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 5 ಕೆ.ಮೀ ರಸ್ತೆಯ ಅಗಲೀಕರಣ.
7. 570 ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ದಿಜೇಎಗೇರಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.
8. ನಗರದ ಹಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 2.00 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ನೆಡಲಾಗಿದೆ. (5000 ಪಂಗಮೀಯ ಮತ್ತು 5000 ಜಟ್ಟೋಪ).
9. 300 ಗಿಡಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಸಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
10. 7 ಪಾದಚಾರಿ ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತ್ವೀ ಕಾಸ್ಟ್ ಎಲೆಮೆಂಟ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ದಾಖಲೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
11. ಮಡಿಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಂಗವಾಗಿ ಸುಮಾರು 12000 ಹೆಲ್ತು ಕಿಟ್ಟಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಲ್ಯಾಣ ಶಾಖೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಗರದ ನಾಗರೀಕರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

- ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು 1185 ಅಹ್ವ ಪರಿಶ್ವ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶ್ವ ಪಂಗಡದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಡಾ: ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮದೊಂದಿಗೆ ಸಾಲದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಒದಗಿಸುವ ಮೈಕ್ರೋ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.118.50 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ 800 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- ಪರಿಶ್ವ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳು ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರುಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಯೂನಿಯನ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವೀಸ್ ಕಮಿಷನ್, (UPSC)

ಕರ್ನಾಟಕ ಪರ್ವಿಕ್ ಸರ್ವೀಸ್ ಕಮೀಷನ್ (KPSC)
ಹಾಗೂ ಇತರೇ ಬೋರ್ಡ್‌ಗಳು ನಡೆಸುವ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ
ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ರೂ.218.02
ಲ್ಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

- ಸುಮಾರು 318 ಎಸ್.ಸಿ/ಎಸ್.ಟಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ
ಸ್ವಾವಲಂಭನೆ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವ ಉದ್ಯೋಗ
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.318.37 ಲ್ಕ್ಷಗಳನ್ನು ಟಾಟಾ
ಇಂಡಿಕಾ, ಮಾರುತಿ ವ್ಯಾನ್ ಮತ್ತು ಟಾಟಾ ಏಸ್
ವಾಹನಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ಪ್ರಪಥಮ ಭಾರಿಗೆ ಭಯಾನಕ ರೋಗಗಳಾದಂತಹ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್
ವಿಡ್ಸ್ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ನರಭುವವರಿಗೆ ವೃದ್ಧಕೀಯ
ನೆರವು ಹಾಗೂ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪ್ರಕೋಪಗಳಲ್ಲಿ ಗಲಬೆ
ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷೋಬಿಗೊಳಗಾದ ವೃಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ
ನೆರವು ನೀಡಲು ಪಾಲಿಕೆ ಮುಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರತಿ ವಲಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಲ್ಯಾಣ
ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲು ರೂ.8.00 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು
ಒದಗಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಮೇ: ಅಪೆರಲ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್
ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸ್ತ ಜಾತಿ ಮತ್ತು
ಪರಿಶೀಲಿಸ್ತ ಪಂಗಡ ಹಾಗೂ ಇತರ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ
ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ಸಿದ್ಧ ಉದುಮು ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ
ನೀಡಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ತರಬೇತಿ ನೀಡುವವರಿಗೆ
ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು
ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಮೇ: ಅಪೆರಲ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಪ್ರಮೋಷನ್
ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಒದಂಬಡಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- 40 ಜನ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಘ್ಯಾಷನ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ
ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಮಹಿಳಾ ಸ್ನಾಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಪಡೆಯುವ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡಲು ಕ್ರಮಕ್ಕೆಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- 77 ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಅನಿಲ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪನೆ ಲಾಭ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.2.97 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ರೂ.31.00 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಭಾಗ್ಯಚೋತಿ ಮತ್ತು ಸೂರು ನೀರು ಯೋಜನೆಗೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ಖಾಸಗಿ ಸಹ ಭಾಗಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ದುರುಲಿ ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ಗಣಕಯಂತ್ರ ತಂತ್ರಾಂಶದ (ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಪಾಲಿಕೆಯ ಎಲ್ಲಾ 4 ವಲಯಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಉಟವನ್ನು ಸುಮಾರು 8699 ಹಿರಿಯ ನಾಗರೀಕರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿರುವ ಲಾಭದಾಯಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಟ್ಯೂಲರಿಂಗ್, ನಿಟ್ಟಿಂಗ್, ಎಂಬ್ರಾಯಿಡರಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಪಾಲಿಕೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸುಮಾರು 22000 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇಸ್ಕೂನ್ ಅಷ್ಟಯ ಪಾತ್ರ ಫೌಂಡೇಷನ್ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಪೌರ್ಣಿಕಾಂಶವುಳ್ಳ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಉಟವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- 1940 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಘಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಬಿ.ಪಿ.ಬಿ ಮತ್ತು ಕಾಲೋಸೆಂಟರ್ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.34.82 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

- ಸರ್ಕಾರದ ಅಂಗೀಕೃತ ವಸತಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ 15 ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ 6 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ರೂ.4.70 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡದ ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿ.ಯು ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. 3 ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ರೂ.12.50 ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹಾಲಿ ಇರುವ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಭರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ 300 ಘರಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಬಾರ್ಬರ್ ಕಿಟ್ ಹಾಗೂ ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯದ ಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ರೂ.50.00 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಭರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- 400 ದೊಬಿಗಳಿಗೆ ರೂ.60.00 ಲಕ್ಷಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ವೀಲ್ ಕಾಟ್‌, ಇಸ್ತೀ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರೇ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
- “BSUP” (Basic Service for Urban Poor) ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಕಡುಬಡವರಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿರುವ ವಸತಿ ಸಮುಚ್ಚಯಗಳಲ್ಲಿ “ಕಲ್ಯಾಣ ಸ್ಲಂ” ಪ್ರದೇಶದ ವಸತಿ ಸಮುಚ್ಚಯದ ನಿರ್ಮಾಣವು ಮೊಣಾಗೋಂಡು ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಾಗುವುದು. ಇದೇ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿರುವ “ಕೋಡಿಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಭಕ್ಷಿಗಾಡನ್” ವಸತಿ ಸಮುಚ್ಚಯಗಳು ಮೊಣಾಗೋಳ್ಳುವ ಹಂತದಲ್ಲಿವೆ. “ನೇತಾಜಿ ಸ್ಲಂ ಮತ್ತು ಜಾಗ್ರಾ ಭವನ” ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಮುಚ್ಚಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಂಗಡ ಪತ್ರದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳು :

ಬದಲಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಿಪೇಶಗಳು ಹಾಗೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳು:-

ವಿಶ್ವದ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಂಜರಿತದ ಪ್ರಭಾವವು ಭಾರತದ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯು ಕುಂಠಿತಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಇದರ ಪರಿಣಾಮವು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾದರೂ ಸಹ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕೇಶ್ವರಗಳ ಸ್ವೇಮಣ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಿ, ಈ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಂಜರಿತದಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ಅತಿ ವೇಗವಾಗಿ ಪಾರಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಆಶಾಭಾವನೆ ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಆಶಾಭಾವನೆಯ ಒಂದೇ ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ನಗರದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಎಂದಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತದೆ. ಈ ಆಶಾಭಾವನೆಯು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕಡೆಗೆ ಅಧಿಕ ಜನವರನ್ನು ಸೇಳೆಯುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ನಗರದ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ನಗರದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕ ಒತ್ತಡ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಈ ಸಾಲಿನಿಂದ ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ಮಧ್ಯಂತರ ಅವಧಿಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನ 4 ವರ್ಷಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇದೇ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಷದ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು, ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಹಾಗೂ ಹಸಿರು ಭರಿತ ಪರಿಸರವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಕೆಯ ಹೊಂದಿದೆ. ನಗರ ಬಡಜನತೆಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಘನತ್ಯಾಜ್ಞ ವಸ್ತುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿನಿಕ ವಿಲೇವಾರಿಗಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

2009–10ನೇ ಸಾಲಿನ ಅಂದಾಜು ತೆರಿಗೆ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳು:

2009–10ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಯೋಜನಾ ಬದ್ದವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಜಾಹಿರಾತು ತೆರಿಗೆಗಳು. ಈ ಆದಾಯ ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ ಏರುಗಳಿಯನ್ನು 2009–10ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆಗಳು:

2009–10ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಕೆಯು ರೂ.1100.00 ಕೋಟಿಗಳ ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪದಿಸಲಾಗಿರುವಂತೆ, ಪಾಲಿಕೆಯು ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು “ಯೂನಿಟ್ ಏರಿಯಾ ವ್ಯಾಲ್ಯೂ ಸಿಸ್ಟಂ” ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದು ದಿನಾಂಕ: 01-04-2008ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕರದಾತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ತೆರಿಗೆ ದರಗಳು, ಆಸ್ತಿಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯ, ಮಾದರಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ, ಮತ್ತು ಆಗಿಂದಾಗೆ ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು (ಎಫ್.ಎ.ಕ್ಯಾ.ಯೋ) ಸಹ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಭೌಗೋಜಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು (GIS) ಈಗಾಗಲೇ 5 ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಳೆಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಉಳಿದ 3 ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ್ 2009ರ ಒಳಗೆ ಮೂಳೆಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ತೆರಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ, ಪ್ರತಿ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಆಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ, ಒಟ್ಟು 273 ಸಹಾಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸಾಫ್ಟ್‌ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

2009–10 ರಲ್ಲಿ ಜಾರೀರಾತು ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ಒಟ್ಟು ರೂ.64.00 ಕೋಟಿಗಳ ಆದಾಯವನ್ನು ನಿರೇಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯಗಳು:

ಪ್ರಸ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯವು ರೂ.309.74 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ಸಂಭವವಿದ್ದು, ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಟ್ರೈಡ್ ಲೈನ್ಸ್‌ನ್ನು, ವೃತ್ತಿ ಪರವಾನಗಿ ಶುಲ್ಕ, ಹಾಗೂ ಪಾಲಿಕೆಯ ಅಸ್ತಿಗಳ ಬಾಡಿಗೆ ಹಾಗೂ ಗುತ್ತಿಗೆ ದರಗಳ ನಿಗದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಸರಳೀಕರಣದ ಫಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅನುದಾನಗಳು

ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನಾ ಅನುದಾನವು ಪಾಲಿಕೆಯು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಅನುದಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಂಜರಿತವು ಸರ್ಕಾರದ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ವೃತ್ತಿರಿಕ್ತ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ್ದು, ಇದು 2009–10 ರ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದೆಂದು ನಿರೇಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 2008–09ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಸ್ವೀಕೃತಿಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರಮವಹಿಸಿದೆ.

ಜೆ.ಎನ್.ಎನ್.ಯು.ಆರ್.ಎಂ ಯೋಜನೆಗಳು ನಿರ್ಧಾರಕ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿದ್ದು ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ 2009–10ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ರೂ.360.00 ಕೋಟಿಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

2008–09ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, ಕನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ರೂ.300.00 ಕೋಟಿಗಳ ವಿಶೇಷ ಅನುದಾನವನ್ನು ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಫನ ಕನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2009–10ನೇ ಸಾಲಿನ ತನ್ನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ರೂ.500.00 ಕೋಟಿಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಬೃಹತ್

ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಗೆ ನೀಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುತ್ತದೆ.
 ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕನಾರಟಕ ಸರ್ಕಾರವು
 ಸ್ವಂದಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಪಾಲಿಕೆಯು ಕನಾರಟಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ
 ಆಭಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

**2009–10ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಅಂದಾಜು ಸ್ವೀಕೃತಿಯು
 3959.20 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಆಯವ್ಯಾದಲ್ಲಿ
 ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲಾಗಿದೆ.**

ಆಯವ್ಯಾಯದ ಪ್ರಮುಖ ವೆಚ್ಚಗಳು:

ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು 2008–09ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಾಯದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ 5 ಪ್ರಮುಖ ತಃಖೆಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಸೊಳಿಸಿತ್ತು. ಸದರಿ ಸುಧಾರಣೆಯ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿ 2009–10ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಂಡ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

1. ಆಯವ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ವೆಚ್ಚಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ವ ವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆಯವ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ರಾಜಸ್ವ ವೆಚ್ಚ ರೂ. 1808.14 ಕೋಟಿ ಹಾಗೂ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ ರೂ. 2438.22 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚದ ಹೆಚ್ಚಿಲವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗಿ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.
2. ಈವರೆಗಿನ ಪಾಲಿಕೆಯ ಆಯವ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚ ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆತರ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧಿಷ್ಟವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರಸಕ್ತ ಆಯವ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧಿಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆತರ ವೆಚ್ಚಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

3. ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗವು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಮಿಶನ್‌ಗೊಳಿಸುವ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪಾಲಿಕೆಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ರಾಜ್ಯ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಪಾಲಿಕೆಯ ರಾಜ್ಯ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಪಾಲಿಕೆಯು ಗರಿಷ್ಟವಾಗಿ ರೂ.5200.00 ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಸಾಲವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪಾಲಿಕೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತ ರೂ.1081.28 ಕೋಟಿ ಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗಿ ಪಾಲಿಕೆಯು ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮಿಶಿಗೆ ಅನುಸಾರ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದು, ಇದು ಬಂಡವಾಳ ಆಸ್ತಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕುಂಟಿಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣ ದಿಂದಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಇಂದಿನ ನಾಗರೀಕರು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಹೊಂದುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು ಎದುರಿಸುವಂತಾಗಿರುತ್ತದೆ.
4. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಅಳೆಯದೇ ಮುಂದಿನ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸಿ ತನ್ನೂಲಕ ಸಾಧನೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸುವ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು ಈ ಮೂಲಕ ಮುಂದಿನ 4 ವರ್ಷಗಳ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಾಧಕ ಬಾಧಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲು ವೇದಿಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ.
5. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆ ಶೀಫೆಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿರುವ ಹಣವನ್ನು ರೂ.180.25 ಕೋಟಿಗಳಿಂದ ರೂ.573.36 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಏರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸದರಿ ಶೀಫೆಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಚಾರ್ಗಡೇ ಉಳಿದಿದ್ದ ನಿಧಿಯನ್ನು, ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಯವ್ಯಯ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪಾಲಿಕೆಯ 2009–10ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚ ರೂ.4246.35 ಕೋಟಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಬಂಡವಾಳ ಹೊಡಿಕೆ ರೂ.2438.21 ಗಳಾಗಿದೆ. ವೇತನ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚದ ಬಾಬು ರೂ.499.68 ಕೋಟಿಗಳು, ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾಗಿ ರೂ.533.00 ಕೋಟಿಗಳು, ಘನತ್ವಾಜ್ಞ ವಸ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ರೂ.249.58 ಕೋಟಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾ೦ಗಿ ರೂ.82.00 ಕೋಟಿ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ರೂ.292.11 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಲಾಗಿದೆ.

2009–10ರ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿರುವಂತೆ, ನಗರವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತಿರುವ ವಾಹನ ಸಮಾಜ ದಟ್ಟಣೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ರಸ್ತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಪ್ರಮುಖ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೆಂಗಳೂರು ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯನ್ನು (ABIDE-ಅಬೈಡ್) ರಚಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ನಗರದ ಹೊರ ವಲಯದಿಂದ ನಗರವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ 12 ಪ್ರಮುಖ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ 24 ತಿಂಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಸಿಗ್ನಲ್ ಫ್ರೈ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಸಲು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಆಯವ್ಯಯ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಂಡ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ತಡೆ ರಹಿತ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾಗುವುದು.

1. ಹೊಸೂರು ಲಸ್ಕರ್ ರಸ್ತೆ,
2. ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ ರಸ್ತೆ,
3. ಮೇಂಟ್ರೀ ವೃತ್ತದಿಂದ ಬೆನ್ನಿಗಾನ ಹಳ್ಳಿವರೆಗೆ,
4. ಡಾ: ರಾಜ್‌ಹುಮಾರ್ ರಸ್ತೆ.

ಅಬೈಡ್ ಕಾರ್ಯದಳ ಕೆಗೊಂಡ ಮತ್ತೊಂದು ತೀವ್ರಾನದಂತೆ ನಗರ ಹೊರ ವರ್ತುಲ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಸಿಗ್ನಲ್ ಪ್ರೈ ರಸ್ತೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಸೆಂಟ್ರಿಲ್ ಸಿಲ್ಕ್ ಬೋಡ್‌ನಿಂದ ಮೃಸೂರು ರಸ್ತೆ ವರೆಗಿನ ರಸ್ತೆಯು ಪಾಲಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದು ಸದರಿ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗ್ನಲ್ ಪ್ರೈ ರಸ್ತೆ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚೇನಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಕದಿರೇನಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರೇಡ್ ಸಪರೇಟರ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಚೆನ್ನಾಮ್ಮು ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಗ್ರೇಡ್ ಸಪರೇಟರ್ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸೆಗ್ರೊಮೆಂಟ್ ಎಲಿಮೆಂಟ್ ಉಪಯೋಗಿಸಿ 11 ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಕೆಳ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದು, 2009–10ರ ಆಯವ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ರೂ.83.00 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮುಂಬರುವ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರಮುಖ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಮಾಗಡಿ - ಸುಂಕದಕಟ್ಟಿ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ,
2. ಸಜಾರುಪುರ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ,
3. ಮಡಿವಾಳ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ,
4. ಸಿಟಿ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ,
5. ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿನಗರ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ,
6. ತಿಂಡ್ಲು ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಅಗಲೀಕರಿಸಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿ ಡಾಂಬರೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು. (ಇ.ಡಿ.ಡಿ. ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ).

7. ಕಣ್ಣಾರಿನಿಂದ ಹೆಣ್ಣಾರು ರಿಂಗ್ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಅಗಲೀಕರಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿ ಡಾಂಬರೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು.
8. ಕ್ಯಾಲಸನಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಜಕ್ಕಾರು ವಿಮಾನ ಹಾರಾಟ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ 7 ಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಅಗಲೀಕರಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿ ಡಾಂಬರೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು (ಎ.ಡಿ.ಡಿ. ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ)
9. ಸಿಸಿಟಿ ವೃತ್ತದಿಂದ ಕೆಂಗೇರಿ ವರೆಗೆ,
10. ತುಮಕೂರು ರಸ್ತೆ ಫ್ಲೈ ಟಿವರ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ,
11. ಕಲಾಸಿಪಾಳ್ಯ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ,
12. ಜಾನ್‌ನ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ,
13. ಕಾಕ್‌ಟೋನ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ,
14. ಜಿ.ಸಿ. ರಸ್ತೆಯ ಕೂಡು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
15. ಲಾಲೋಬಾಗ್ ಮುಖ್ಯ ದ್ವಾರದ ಮುಂಭಾಗ ಉಚ್ಚಿನ ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಾಣ,

ಪಾದಚಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ (ಪಾದಚಾರಿಗಳ ಮೇಲು ಸೇತುವೆ ಹಾಗೂ ಪಾದಚಾರಿಗಳ ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗ/ಸ್ಕ್ರೋವಾಕ್)

ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವಾಹನ ದಟ್ಟಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಪಾದಚಾರಿಗಳು ರಸ್ತೆ ದಾಟಲು ಬಹು ಪ್ರಯಾಸ ಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯರಿಂದ ಆಟೀರಿಯಲ್ಲಾ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ 300 ಮೀಟರ್ಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಒಂದು ಪಾದಚಾರಿ ಮೇಲು ಸೇತುವೆ ಅಥವಾ ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗನಿರ್ಮಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದು. ಈಗಾಗಲೇ ಸೆಗ್ರೆಮೆಂಟೆ ಬಾಕ್ಸೀ ಚೆಕ್ಕಾಲಜಿ ಆರಾರದ ಮೇಲೆ 7 ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪಾದಚಾರಿ ಸುರಂಗ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಶಾಂತಿಕರೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಇನ್ನೂ 220 ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪಾದಚಾರಿ ಕೆಳ ಸೇತುವೆ ಹಾಗು 16 ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಕ್ರೋವಾಕ್ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು 2009–10ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುವುದು.

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೈಕಲ್ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ನಗರ ಸಂಚಾರ ಇಲಾಖೆಯು ಒಂದು ನೀತಿ ನಿಯಮದ ಕರಡನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಕೆಯು 2009–10ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಗರದ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಪರ್ಕ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೈಕಲ್ ಸಾರಾರಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಲೇನಾಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಷಣ್ಣ ಓವರ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಬ್ರಿಫ್‌ಗಳು:

ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿ ಕಾಸ್ಟ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ ಬಜಿಸಿ ರಸ್ತೆ ಕೆಳ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು 40 ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಯಶವಂತಪುರ ಬಳಿ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೇಲು ಸೇತುವೆ ಮಾರ್ಚ್ 2009 ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲಿದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ಜೆ.ಎನ್.ಎನ್.ಯು.ಆರ್.ಎಂ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಗರದ 7 ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿರುವ ರಸ್ತೆ ಕೆಳ ಸೇತುವೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮೇಲು ಸೇತುವೆಗಳ ಕಾಮಗಾರಿ 2009–10 ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ರಸ್ತೆಗಳ ಮೇಲು ಸೇತುವೆ ಹಾಗೂ ಕೆಳ ಸೇತುವೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ:

ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ರೈಲ್ ಲೆವೆಲ್ ಕ್ರೂಸಿಂಗ್ ಇರುವ 33 ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಕೆಳ ಸೇತುವೆ ಹಾಗೂ ಮೇಲು ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕಾಮಗಾರಿ ಕ್ರೊಸ್‌ಲ್ಯಾಲ್ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕೆಳಕಂಡಂತಿರುತ್ತದೆ.

1. ಕಾಡುಗೊಂಡನಹಳ್ಳಿ ಬಳಿ ರಸ್ತೆ ಮೇಲು ಸೇತುವೆ.
2. ಬೈಯಪ್ಪನ ಹಳ್ಳಿ ಬಳಿ ರಸ್ತೆ ಕೆಳ ಸೇತುವೆ.
3. ಪಾಪಮ್ಮು ಬ್ಲಾಕ್ ಬಳಿ ರಸ್ತೆ ಕೆಳ ಸೇತುವೆ.
4. ಅಲ್ಲಾಳಸಂದ್ರ ಬಳಿ ರಸ್ತೆ ಕೆಳ ಸೇತುವೆ.
5. ಶ್ರೀರಾಮಪುರ ಬಳಿ ರಸ್ತೆ ಮೇಲು ಸೇತುವೆ.
6. ನಾಗವಾರ ಬಳಿ ರಸ್ತೆ ಮೇಲು ಸೇತುವೆ.
7. ಶಾಮಣ್ಣ ಗಾಡ್‌ನ್ ಬಳಿ ರಸ್ತೆ ಕೆಳ ಸೇತುವೆ.
8. ನರಸಿಂಹಯ್ಯ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಬಳಿ ರಸ್ತೆ ಕೆಳಕ ಸೇತುವೆ.

9. ಕೊಡಿಗೆ ಹಳ್ಳಿ ಬಳಿ ರಸ್ತೆ ಮೇಲು ಸೇತುವೆ.

ಮಳೆ ನೀರಿನ ಚರಂಡಿಗಳು:

ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇವೆಡಗೊಂಡ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರು ಹರಿಯುವ ರಾಜ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ಮನರ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ಸವಿಸ್ತಾರ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ದಪಡಿಸಿದ್ದು, ಜೆ.ಎನ್.ಎನ್.ಯು.ಆರ್.ಎಂ. ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ಪಡಯಲು ಶೀಪ್ರದಲ್ಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುವುದು. ಈಗಾಗಲೇ ಜೆ.ಎನ್.ಎನ್.ಯು.ಆರ್.ಎಂ. ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ 4 ಪ್ರಮುಖ ಮಳೆ ನೀರಿನ ಚರಂಡಿಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ವೃಷಭಾವತಿ, ಹೆಬ್ಬಾಳ, ಚಲ್ಲಫಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಕೋರಮಂಗಲ ಕಣಿವೆಗಳ ಮನರ್ ನವೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿ ಕ್ಷೇಗೊಂಡಿದ್ದ ಅವುಗಳು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಟ್ಟೇನಹಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಚುಂಚಫಟ್ಟ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರಿನ ಚರಂಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕಾಮಗಾರಿ ಕ್ಷೇಗೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ 7 ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಳಚೆ ನೀರಿನ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಘಟಕ ಸಾಧಾರಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡಿರುವ ಸಬರ್ ಮತಿ ನದಿ ಕಣಿವೆ ಯೋಜನೆ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವೃಷಭಾವತಿ ಕಣಿವೆಯನ್ನು ಮಾದರಿ ನದಿ ಕಣಿವೆಯನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಲು ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಾಗರೀಕ ಸ್ಥಳಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ.6.00 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಕಾಮಗಾರಿ ಹಾಗೂ ದುರಸ್ತಿ ಕಾಮಗಾರಿ

ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಸದರಿ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡ ಅವಶೇಷಗಳ ತೆರವುಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಬೀದಿ ದೀಪಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ರಸ್ತೆ ಹಾಗೂ ಚರಂಡಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಒಳ ರಸ್ತೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸ್ಕೂಲಾನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

ಇದರಿಂದಾಗಿ ವಲಯ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ರೂ.532.35 ಕೋಟಿಗಳಿಂದ ರೂ.876.84 ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹಸಿರು ಬೆಂಗಳೂರು ನಿರ್ಮಾಣ:

ತೊಂಟಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯೀಕರಣ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ರೂ.148.50 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕಳೆದ ಸಾಲಿಗೆ ಹೊಲಿಸಿದಲ್ಲಿ 2 ಪಟ್ಟು ಹಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ 17 ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮರಸ್ತುತ್ವ ಯೋಜನೆಯಾದ ಜೆ.ಎನ್.ಎನ್.ಯು.ಆರ್.ಎಂ. ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಪಡೆದು ಪುನರುಜ್ಞೀವಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೇ ಕೋಟಿಗಳ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೇ ಕರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಹಾಗೂ ಕನಾಂಟಕ ಉಚ್ಛ್ರಾತಿ ನಾಯಾಯಾಲಯದ “ಲೋಕ್ ಅದಾಲತ್” ನಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಕೆಯು ನೀಡಿದ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿತ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಸದರಿ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರೆ 3 ಕೆರೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ರೂ.96.00 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಸಿ ನೆಡುವುದು ಮತ್ತು ನಗರ ಸೌಂದರ್ಯಕರಣ:

“ಉದ್ಯಾನವನಗರ” ವೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಸಿಗ್ನಲ್ ಕೂಡುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣಗಳ ಬಳಿ ಭೂ ವಿನ್ಯಾಸ ಕಾಮಗಾರಿ, ನೀರಿನ ಕಾರಂಜಿ ಹಾಗೂ ಕಲಾತ್ಮಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ 8 ಪ್ರಮೇಶ ದ್ವಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ರೀತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಮ್ಮೆಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

ಅಗಲೀಕರಣಗೊಂಡ ರಸ್ತೆಗಳ ಬಳಿ ಸಸಿಗಳ ನೆಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೌಂದರೀಕರಣ:

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ದಟ್ಟಣೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಮುಖ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಅಗಲೀಕರಣ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಭರದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ರೀತಿ ಅಗಲೀಕರಣಗೊಂಡ ರಸ್ತೆಗಳ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಸಿ ನೆಟ್ಟು ಸುಂದರೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

ಮರಗಳ ಮನರ್ ಕಣಿ ಮಾಡುವಿಕೆ:

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಮೇಲು ಸೇತುವೆ ಹಾಗೂ ಕೆಳ ಸೇತುವೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ರಸ್ತೆ ಅಗಲೀಕರಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಂದ ರಸ್ತೆಯ ಎರಡು ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನಿವಾಯವಾಗಿ ಗಿಡ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡೆಯಲಾಗಿದ್ದು, ಮರಗಳ ಇರುವಿಕೆಯ ಪ್ರಮುಖೀತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ಗಿಡ ಮರಗಳನ್ನು ಮನರ್ ಕಣಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. 2008–09 ರಲ್ಲಿ 300 ಮರಗಳನ್ನು ಮನರ್ ಕಣಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 2009–10 ರಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಹಂಚಿನ ಮಹತ್ವ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ಗಿಡ ಮರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ:

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರವು ಉದ್ಯಾನ ನಗರಿಯೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆಯಲು ರಸ್ತೆಯ ಎರಡು ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಗಿಡಮರಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವುಗಳ ನಿರಂತರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ತುಮವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಸ್ಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ:

ಉದ್ಯಾನವನಗಳಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲು ಹಾಸುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದು, ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿಯೂ ಸೂಕ್ತವಾಗಿರದ ಕಾರಣ ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮಾದರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದು. ಈ ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ 6 ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸೌರಚಾಲಿತ ದೀಪ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಇಂಧನಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮೂಲದಿಂದ ಸೌರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬೀದಿ ದೀಪಗಳು ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಹಾಗೂ ರಸ್ತೆ ಕೆಳ ಸೇತುವೆಗಳು ಇತ್ಯಾಧಿಗಳ ಕಡೆ ಬೆಳಕಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಕ್ರಮಕ್ಕೆಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯತ್ಮಿಕ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಉದ್ಯಾನವನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:

ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 841 ಉದ್ಯಾನಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಮೆಶ 550 ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ 291 ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ ನಗರವನ್ನು ಸೌಂದರೀಕರಣಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ಮಳೆ ನೀರು ಚರಂಡಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸೌಂದರೀಕರಣ:

ಪಾಲಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರಿನ ಚರಂಡಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು/ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು 40 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತು ಆಯವ್ಯಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಸದರಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಿರು ಅರಣ್ಯ ಬೆಳೆಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪರಿಸರ ನೈಮುಲ್ಯ ಸಮರ್ಥೋಲನ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಪದ್ಧತಿ:

ಪಾಲಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಹಾಗೂ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಫಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಹೊಸದಾಗಿ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ನಕ್ಕೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮಂಜೂರಾತಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮಟ್ಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ನೀರಿನ ಸದ್ಭ್ರಳಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಹಾಗೂ ಮರುಬಳಕೆ:

ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಮರು ಬಳಕೆ ಮಾಡಲು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅನುಪಯುಕ್ತ ಪಾಷಾಂಪಿಕ್ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಪಾಲಿಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಡಾಂಬರೀಕರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಅನುಪಯುಕ್ತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಗೊಬ್ಬರವನಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಉತ್ತರ: ಎನಜೆಂ ವೆಚ್ಚದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಮೇ: ಟಾಟಾ ಎನಜೆಂ ರಿಸರ್ವ್‌ ಇನ್‌ಟೋಟ್ ರವರು ಇಂಥನ ಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದು, ಸದರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶಿಫಾರಸ್‌ಗಳನ್ನು ಎನಜೆಂ ವೆಚ್ಚದ ಉಳಿತಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ಇತರೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:

ವಾಹನ ನಿಲುಗಡೆ ಸ್ಥಳಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:

ವಾಹನ ನಿಲುಗಡೆ ಸ್ಥಳವಾಶದ ಕೊರತೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಾಹನಗಳನ್ನು ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದರಿಂದ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ವಾಹನಗಳ ಓಡಾಟಕ್ಕೆ ಜಾಗ ಕೀರಿದಾಗಿ ವಾಹನ ದಟ್ಟಕೆ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಖಾಸಗಿ ಸಹ ಭಾಗಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ ವಾಹನ ನಿಲುಗಡೆ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಆಧ್ಯತ್ಮ ಮೇರೆಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ಸೃಜನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:

ಸೃಜನಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾಲಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸೃಜನಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಲೀನಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ಬೆಂಗಳೂರು - ಸ್ಯಾನ್‌ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್‌ಕೋ ಮುಧುರ ಸಂಬಂಧ ನಿರ್ವಹಣೆ:

ನಗರ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ಯಾನ್‌ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್‌ಕೋ ನಗರ ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:

ಸಮಾಜದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳ ಜನರ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು ಪಾಲಿಕೆಯು ಬದ್ದವಾಗಿದ್ದು, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಶೇ.18 ರಷ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚವಾಗದೇ ಉಳಿದಿರುವ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಭರಿಸಲಾಗುವುದು. ನಗರ ಬಡಜನರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.533.00 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ರೂ.483.00 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ/ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ವರ್ಷದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ರೂ.50.00 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು, ಮಹಿಳೆಯರು, ಹಾಗೂ ಅಂಗವಿಕಲರು ಮತ್ತು ಇತರರಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿರಿಸಿದೆ.

2009–10ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲಾಗುವುದು.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:

- 2009–10ರಲ್ಲಿ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯ (ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ) ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಖರೀದಿಸಲಾಗುವುದು.
- ಸರ್ಕಾರದ ಶಾಲೆಗಳು/ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಮೂರ್ವ ಮತ್ತು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರವೇಶ ಶುಲ್ಕ ಬೋಧನಾ ಶುಲ್ಕ ಪರೀರಿಕ್ಷೆ ಶುಲ್ಕದ ಮರುಪಾವತಿ ಮತ್ತು ನೋಟ್ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಸಮವಸ್ತು ಹಾಗೂ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಖರೀದಿಯ ಮರುಪಾವತಿ.
- ಕ್ರೀಡಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ.

- ಪ.ಜಾ/ಪ.ಪಂಗಡದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಜೆ ವೇಳೆಯ ವೀಕ್ಷಣೆ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ/ಅಧ್ಯಯನ, ಪ್ರವಾಸಗಳಿಗೆ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸುವುದು.
- ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾಗುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ
- ವಿದೇಶಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮೌತ್ತಾಹ ಧನ.

ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:-

- ವಸತಿಹೀನ ಪ.ಜಾ/ಪ.ಪಂಗಡದ ಹಾಗೂ ಅವರ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಹಾಗೂ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.323.62 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಏಸಲೀರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಜಿ.ಟಿ.ಟಿ.ಸಿ; ಎನ್.ಟಿ.ಟಿ.ಎಫ್, ಎನ್.ಎ.ಎಫ್.ಟಿ., ಎಸ್.ಎಂಇ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ರಾಜ್ಯ/ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಗೆ ಆಭ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರಾಯೋಜನೆ.
- ನೇಮಕಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಮದ್ದಿಗಳ ನೇಮಕಾತಿಗಾಗಿ ಹಾಜರಾಗುವ ಆಭ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ.
- ಇನ್ನೀತರೇ ಈಗಾಗಲೇ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಲಾಗುವುದು
- ಎಲ್ಲಾ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಈಗಾಗಲೇ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ.

ಇತರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:-

- ಪಾಲಿಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಈ ಸಮುದಾಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗಳ ಕುರಿತು ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸುವುದು.
- ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿ/ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಪಂಗಡದ ಉದ್ಯೋಗಸ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಹಾಸ್ಪಿಲ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುದಾನ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿ/ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಪಂಗಡ ಕುಟುಂಬದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಶುವಿಹಾರ ಭಾಲವಾಡಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುದಾನ.
- ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಪಂಗಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮೆ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು, ಗ್ರಾಂಗ್‌ಮನ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಮಾಲಿಗಳ ಕಾಲೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು.
- ಮೇಲ್ಮೈಂಡಂತೆ ರೂಪಿಸಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡದ ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ಮಹಿಳಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

- ಮಹಿಳೆಯರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾವಲಂಭಿಗಳಾಗುವಂತೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ಕ್ರಮವಹಿಸಲಾಗುವುದು.
- ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ರೇಷ್ಟ ಮಹಿಳೆಯರು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನೆರವು ಒದಗಿಸಲು ಸಹಾಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವುದು.

- ಸ್ವಸ್ಥಾಯ ಸೀ ಶಕ್ತಿ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಉದ್ಯೋಗ ಕೇಗೊಳ್ಳಲು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪೌರ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ಸುಧಾರಣೆ ಮಟ್ಟ ಕಾರ್ಯದೊಳ್ಳಲು ಆರೋಗ್ಯ ಕಿಟ್ಟು ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಕಲ್ಯಾಣ:

- ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮೇಲ್ಮೊಂಡ ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಭೋದನ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಮರುಪಾವತಿಸಲಾಗುವುದು.
- ಸರ್ಕಾರದ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಇಲಾಖೆಯು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು.
- ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮೆ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಪೌರ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮಾಲಿಗಳು, ಹಾಗೂ ಗ್ಯಾಂಗೋಮನ್‌ಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.

ಇತರ ಯೋಜನೆಗಳು:

- ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಲೈಂಗಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರಿಗಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.
- ಈಗಾಗಲೇ ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ

ಹಿರಿಯ ನಾಗರೀಕರಿಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಉಪಹಾರ ವನ್ನು
ಉದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸು
ಲಾಗುವುದು.

- ಪಾಲಿಕೆಯು ದೃಷ್ಟಿಕೆ ಅಸಾಮಧ್ಯ, ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ
ಅಸ್ವಸ್ವತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು
ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೇರವಿನೊಂದಿಗೆ ಸಾಫಿಸಲಾಗುವುದು.
- ಆಯವ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ, ಅಲ್ಪಸಂಶ್ಯಾತರು,
ಮಹಿಳಾ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.50.00 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು
ಮೀಸಲಿರಿಸಿದೆ.

ನಗರವಾಸಿ ಬಡಜನರ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ: (ಜೆ.ಎನ್.ಎನ್.ಯು.ಆರ್.ಎಂ.ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ):

ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ
ಕೊಳಗೇರಿಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು
ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ
ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಾದ ಶೌಚಾಲಯ ಹಾಗೂ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
ಒದಗಿಸಲು ಕ್ರಮ ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜವಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ ನಗರ ಮನ್‌ನ ನವೀಕರಣ
ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ 13 ಕೊಳಗೇರಿಗಳ ಜನರಿಗೆ ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
ಒದಗಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟು 1774
ವಸತಿ ಸಮುಚ್ಛಯ ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿ
ವಸತಿ ಪ್ಲಾಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಲಗುವ ಕೊಳಡಿ, ಶೌಚಾಲಯ ಹಾಗೂ
ಹಾಲ್ ಇರುವ ರೀತ್ಯ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿದ್ದು, ಅದರ ವಿಸೀಣ 275
ಚದರ ಅಡಿಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಳಕಂಡ ಕೊಳಗೇರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ
250 ವಸತಿ ಸಮುಚ್ಛಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಮುಕ್ತಾಯ/ಪ್ರಗತಿ
ಹಂತದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

1. ಭಕ್ತಿ ಗಾರ್ಡನ್ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶ ಮುಕ್ತಾಯ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ
2. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶ ಮುಕ್ತಾಯ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ.

3. ಜಸ್ತಾ ಭವನ್ ಬಳಿ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶ ಮುಕ್ತಾಯ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ
4. ಕೋಡಿಹಳ್ಳಿ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.
5. ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ಶೀಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಡೆಗಳು

ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಶೀಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಜಾಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಪಾಲಿಕೆಯು 78 ನಿರ್ಸರಿ ಶಾಲೆಗಳು, 11 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು, 32 ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳು ಹಾಗೂ 11 ಕಿರಿಯ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ 22,000 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಓದುತ್ತಿದ್ದು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಇರುವ ಭೋದಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಮುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜಾನಂದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ಸಮಾಲೋಚನಾ ಕೊರತಡಿಗಳ ನಿರ್ವಾಣಕ್ಕೆ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸುಧಾರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೇರವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುವುದು.

ನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.85ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂತ ಪಡೆದಲ್ಲಿ ರೂ.10,000–00 ಮೌಲ್ಯಾಂಶ ಧನ ಹಾಗೂ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ತೇಗ್ರಡೆಯಾದಲ್ಲಿ ರೂ.750.00 ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಪದವಿ ಮಾರ್ವ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.85% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತ ಪಡೆದಲ್ಲಿ ರೂ.15,000–00, ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ತೇಗ್ರಡೆ ಹೊಂದಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ರೂ.1,000–00 ಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಾಂಶ ಧನವನ್ನು ನೀಡುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಉತ್ತೇಜನಕಾಗಿ ಹೊಸ ವಲಯಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ
ಕ್ರೀಡಾಂಗಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ
ಗೊಳಿಸುವುದು.

ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳು:

ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು
ಒದಗಿಸಲು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. 6 ರೆಫರಲ್
ಆಸ್ಟ್ರೇಗಳು, 24 ಹೆರಿಗೆ ಆಸ್ಟ್ರೇಗಳು, 19 ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು
ಹಾಗೂ 29 ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ 17
ಜಿಷ್ಧಾಲಯಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಕೆಯು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಪಾಲಿಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ
ಆಸ್ಟ್ರೇಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸರಾಸರಿ 24000 ಮುಕ್ಕಳು ಜನಿಸುತ್ತಿದ್ದು,
ಇದರ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ನಗರದ ಸಮಗ್ರ ನೈರ್ಮಾಲೀಕರಣ ಹಾಗೂ
ಸ್ವಚ್ಚತೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಕೆಯು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ
ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಫಾಟಕವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ
ಹೆರಿಗೆ ಆಸ್ಟ್ರೇಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಕ್ರೇಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಾಗಿದೆ.

ಮೇಲ್ಮುಂಡ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಸಂಚೀವನಿ,
ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಮಡಿಲು, ಇತರೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಾಗರೀಕರ
ಕಲ್ಯಾಣಕಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಸಲಾಗುವುದು.

ವಿದ್ಯುತ್ ಚಿತಾಗಾರಗಳು:

ಪಾಲಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ
9 ವಿದ್ಯುತ್ ಚಿತಾಗಾರಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ 2 ವಿದ್ಯುತ್
ಚಿತಾಗಾರಗಳನ್ನು, ಅಂದರೆ ಭಿಕ್ಷುಕರ ಪುನರ್ ವಸತಿ ಕಾಲೋನಿ
ಹಾಗೂ ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮೂರು

ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಧರ್ಮಸಂದ್ರು, ಸಾದರಮಂಗಲ ಹಾಗೂ ಕೆಂಗೇರಿ ಉಪನಗರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಲಾಗಿದೆ.

ಘನತ್ಯಾಜ್ಞ ವಸ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ವಿಲೇವಾರಿ:

ಘನತ್ಯಾಜ್ಞ ವಸ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಆಯವ್ಯಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ.249.58 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕಸ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ವಿಂಗಡಣೆ ಹಾಗೂ ವಿಲೇವಾರಿಯಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು “**CLEAN INDIA-2009**” ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ದಿನಕ್ಕೆ 3500 ಟನ್ನಗಳಷ್ಟು ಘನತ್ಯಾಜ್ಞ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಲು ಕೆಳಕಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

1. ಘನತ್ಯಾಜ್ಞ ವಸ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರೂ.554.00 ಕೋಟಿಗಳ ಸವಿಸ್ತಾರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದು ಜೆ.ಎನ್.ಎನ್.ಯು.ಆರ್.ಎಂ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ.
2. ಹೆಣ್ಣಾರು ಹಾಗೂ ದೇವರಚಿಕ್ಕನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಸ ವಿಲೇವಾರಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಬಿ.ಟಿ.ಟಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.
3. ಕಸ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಹಾಗೂ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದುವ ಸಲುವಾಗಿ ಜಿ.ಪಿ.ಎಸ್ ಅನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗುವುದು.
4. ಆಯ್ದು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ಕಸ ಗುಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗುವುದು.

5. ಪಾಲಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಕಸ ವಿಂಗಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಾಗಿ, ಕಸ ವಿಂಗಡಣೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಣೆ:

ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಗರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಶೋಲನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂದಿರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಜನರಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯತ್ವ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಡಳಿತ ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕೆಳಕಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕುಂದುಕೊರತೆ ಆಲಿಟಲು ಕಂಪ್ಯೂಟರೀಕೃತ ಯಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು:

ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ನಾಗರೀಕರಿಗೆ ಪಾರದರ್ಶಕವಾದ ಹಾಗೂ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯತ್ವ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಮನಗಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಥವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಲು ಗಣಕೀಕೃತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. 2009-10ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ವ್ಯೂಹಾರ್ಥಿ ಅಂತರ್ಜಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳು ಹಾಗೂ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಜನರ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ತುರಾಗಿ ಮನಗಂಡು ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ:

ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 4000 ಅಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಒಟ್ಟು 273 ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ತರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ದಿನದ 24 ಗಂಟೆಯೂ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲಿದ್ದು, ಈ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡಾಯ, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತ ಶಾಖೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲಿದ್ದು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸುಧಾರಣೆಗಳು:

ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ತರಲು ಹಾಗೂ ಇ-ಆಡಳಿತ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಕ್ರಮಕ್ಷೇಗೊಂಡಿದೆ. ಆದಾಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ ಆದಾಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣ ಘಟಕ (Revenue Monitoring System) ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬದಲಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಿಧಿ ಆಧಾರಿತ ಲೆಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸಲಾಗುವುದು.

ಭೋಗೋಜಿಕ ನಕ್ಕೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಲಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಅಸ್ತಿಗಳನ್ನು ತೆರಿಗೆ ಕೆಕ್ಕೆಗೆ ತರಲಾಗುವುದು. ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಧಾರತ್ವಕೆ ಮೂಡಿಸಲು ಹಾಗೂ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಾರ್ಯುಕ್ಳಾಲ್ಯು 2009–10ರ ಸಾಲಿನಿಂದ ಚೆಂಡರ್ ಆಹಾನಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಇ ಚೆಂಡರಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗುವುದು.

ಪರಿಸರಮಾಣಿ:

ದಿನಾಂಕ 16–1–2007 ರಿಂದ ಪಾಲಿಕೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ 7 ನಗರಸಭೆಗಳು, 1 ಮರಸಭೆ ಮತ್ತು 110 ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಆಗಲೇ ತನ್ನ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳ

ಜೊತೆಗೆ ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯವು ಒಂದು ಮಹತ್ವರ ಸವಾಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕ್ಷಿಪ್ರಕರವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ ಹಾಗೂ 2 ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಳೆದಿರುತ್ತೇವೆ. ಹೆಚ್ಚಿದ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಅನುಸಾರ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಮೂರ್ಯೇಸಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಈ ಅಂದಾಜು ಪಟ್ಟಿ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹಾಗೂ ಹಳೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಮೂರ್ಯೇಸಲು ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊರಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಪಾಲಿಕೆಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಈ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಾಧನೆಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಂಮೂಳ ಸಹಕಾರ ಒದಗಿಸಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನಾಗರೀಕರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಜನರ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಪಾಲಿಕೆಯು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಕ್ಷಿಪ್ರಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೇರವನ್ನು ಹಾಗೂ ಸ್ವೇತಿಕ ಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ಕನಾರ್ಕಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪಾಲಿಕೆಯು ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.

**“§ØB fÀªÉÆäqÀfÉ PÉÊ eÉÆÄr¹ F
fÀUÀgÀªÀfÀÄB ªÀiÁzÀj fÀUÀgÀªÀfÁBV
ªÀiÁqÉÆÄt”**

eÉÊ PÀfÁðlPÀ

ಟೇಬಲ್ -1

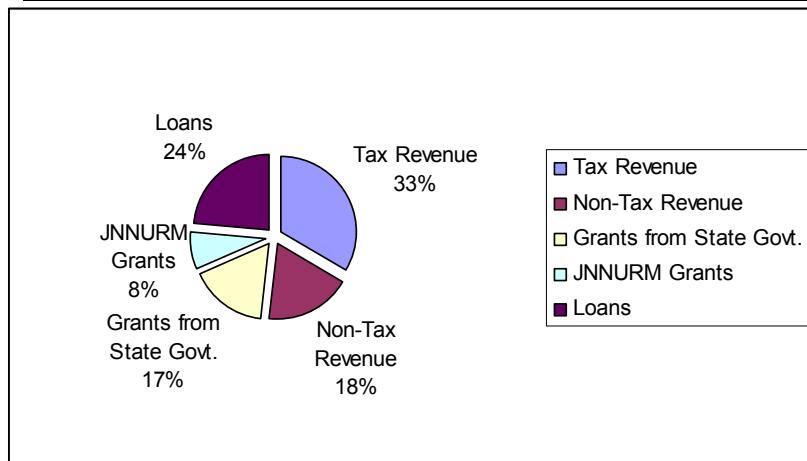
2009–10 ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜುಗಳು	ಮೊತ್ತ (ಕೋಟಿ ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ)
ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಶಿಲ್ಕು	287.05
ಜಮೆ	3959.29
ವೆಚ್ಚ	4238.41
ದಿನಾಂಕ: 31-03-2010ಕ್ಕೆ ಅಖ್ಯಾರು ಶಿಲ್ಕು	7.93

ಟೇಬಲ್ -2

ವರ್ಗೀಕರಣ	ಆದಾಯ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	ವೆಚ್ಚ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)
ರಾಜಸ್ವ	2091.37	1808.14
ಒಂಡವಾಳ ಸ್ವೀಕೃತಿ	2438.22	2154.98
ಒಟ್ಟು	3959.29	4238.41

ಟೇಬರಲ್ -3
2009-10ನೇ ಸಾಲಿನ ಆದಾಯದ ವರ್ಗೀಕರಣ

ವರ್ಗೀಕರಣ	ಮೊತ್ತ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	ಶೇಕಡಾಂಶ
ತೆರಿಗೆ ಆದಾಯ	1113.50	28
ತರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯ	602.78	15
ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುದಾನ	548.50	14
ಜೆ.ಎನ್.ಎನ್.ಯು.ಆರ್.ಎಂ ಅನುದಾನ	269.58	7
ಸಾಲಗಳು	782.08	20
ಇತರೆ ಆದಾಯ(ಉಪಕರಗಳು/ ಶಾಸನಬಧ್ಯ ಕಟ್ಟಾವಣೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ)	642.85	16
ಒಟ್ಟು	3959.29	100

ಪ್ರೇಬಲ್ -4

2009-10 ನೇ ಸಾಲಿನ ವೆಚ್ಚಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ

ವರ್ಗೀಕರಣ	ಮೊತ್ತ (ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)	ಶೇಕಡವಾರು
ಸಂಬಳ-ಭಕ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪಿಂಚನೆ	253.87	6
ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಗಳು	245.82	6
ಆರೋಗ್ಯ	292.16	7
ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಕ್ರೀಡೆಗಳು	83.87	2
ಸಾಲದ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳು	267.52	6
ಕಲ್ಯಾಣ ಶಾಖೆ	573.31	14
ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು	129.61	3
ಬಂಡವಾಳ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಜೆ.ಎನ್.ಎನ್.ಯು.ಆರ್.ಎಂ	320.33	8
ಬಂಡವಾಳ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು (ಜೆ.ಎನ್.ಎನ್.ಯು.ಆರ್.ಎಂ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರೆ)	1857.47	43
ಚಾಲ್ತಿ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು	214.45	5
ಒಟ್ಟು	4238.41	100

